

ШКОЛЬНАЯ ПРОГРАММА

Т. А. Калінічэнка

Літаратурнае чытанне

ЧЫТАЕМ РАЗАМ З БУСЛІКАМ

2 клас

*Дапаможнік для вучняў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць
адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі,
з рускай мовай навучання і выхавання*

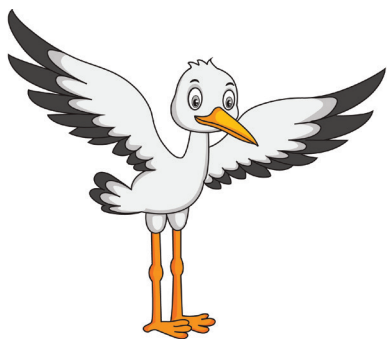
8-е выданне, перагледжанае

Мінск

«Сэр-Віт»
2025

ПРЫВІТАННЕ, ДРУЖА!

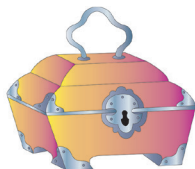
Запрашаю цябе ў цудоўную краіну мастацкага слова. З табой разам мы будзем вучыцца не толькі правільна вымаўляць беларускія гукі, словы, але і добра чытаць па-беларуску. А для таго каб працэс навучання быў для цябе яшчэ і не вельмі цяжкім, у гэтым дапаможніку ты знойдзеш шмат пазнавальнага, цікавага і займальнага матэрыялу.

У добры шлях!

Умоўныя абазначэнні

Моўная
размінка

Слоўнікавая
скарбонка

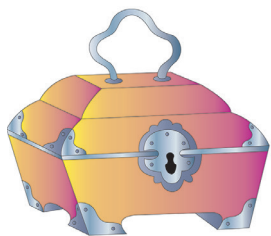
Хвілінка
моўных
адкрыццяў

Твор для
пазакласнага
чытання

РАЗДЗЕЛ I

Колеры года. Восень

ата́ва – молодая трава
ша́ты – роскошная, дорогая одежда
кірма́ш – ярмарка, базар
густ – вкус
усеўла́дная – всевластная
вандро́ўніца – путешественница

*Успомні, як у беларускай мове вымаў-
ляюцца гукі [дж], [дз']*

Джа-джа-джа – бага-
ты ўраджай.

Джу-джу-джу – па са-
дзе хаджу.

Джы-джы-джы – ідуць
дажджы.

Дзі-дзі-дзі – ты на ву-
ліцу ідзі.

Дзе-дзе-дзе – плыве
лодка па вадзе.

Дзі-дзі-дзі – грыбочкі
знайдзі.

Дзе-дзе-дзе – вырас
кроп на градзе.

Пачыналася восень.
Яшчэ гарача свяціла
сонца. У кустах світалі
вясёлыя дразды. На лугах
буяла зялёная атава.
Але ўсеўладная восень
ужо заслала залацістым
абрусам палі збажыны. Злёгку пасерабрыла
шаты разгалістых бяроз. А паветра напоўніла
празрыстасцю і чысцінёй (Паводле І. Навуменкі).

*Прачытай уважліва верш. Якую
агародніну можна купіць на восень-
скім кірмашы? Абвядзі ў кружок па-
трэбныя малюнкi.*

Запрашаем на кірмаш

Ніна Галіноўская

Запрашаем на кірмаш.
Ладны восеньскі багаж:
Выбар ёсць для ўсіх па густу –
Бульба, яблыкі, капуста,
Памідоры, агуркі,
Морква, грушы, буракі,
Мёд, цыбуля, шашлыкі...
Музыка ва ўсе бакі:
Тут музычныя калонкі
«Выпускаюць» песень столькі!..
Ёсць настрой у гандлі, лад.
Пакажыце, хто не рад,
Што пабыў на кірмашы?
Ні адной такой душы.
Што патрэбна вам, купляйце,
На здароўе спажывайце.

*Ці ведаеш ты, адкуль пайшлі назвы
месяцаў у нашай мове? Прыслухайся,
можа, яны самі табе падкажуць.*

Верасень

У першы месяц восені пачынае цвісці верас — лясная расліна, адсюль і назва.

Кастрычнік

Беларуская назва месяца паходзіць ад слова «кастрыца» (адраўнелая частка лёну). У гэтым месяцы ў даўнейшыя часы беларусы церлі ды трапалі лён, з якога ападала шмат кастры.

Лістапад

Назва апошняга восеньскага месяца займае сваё месца з некаторым спазненнем, бо лісты з дрэў у асноўным паападалі, з чым згаджаецца і такая выразная пейзажная прымета: «У лістападзе гола ў садзе».

*Прачытай скорогаворку. Навучыся
вымаўляць яе хутка.*

Вырас верас і цвіце.
Восень, верасень ідзе.
В. Жуковіч.

*Знайді сярод літар назви грибоў.
А дапамогуць табе малюнкi.*

а	п	а	д	а	с	і	н	а
с	і	р	д	м	ж	с	о	в
ы	л	а	в	л	с	ш	х	і
р	у	п	о	і	ф	о	э	к
а	ш	е	х	с	ы	н	ж	т
е	ч	н	ж	і	б	а	р	а
ж	о	ь	я	ч	н	а	т	в
к	ц	к	с	к	с	л	с	і
і	н	і	п	і	ф	о	а	к

Залатая казка

Я. Жабко

Нам гасцінна дзверы
Восень адчыняе.
У залатую казку
Восень запрашае.

У яе садочку
Яблыкі паспелі.
Пацеркі рабіны.
Зноў зачырванелі.

Косы залацяцца
У вярбы над рэчкай,
І макушка клёна
Палымнее свечкай.

Казку шые восень
Срэбнай павуцінкай.
Мы ідзем у казку
Залатой сцяжынкай.

Спіс выкарыстанай літаратуры

Залацінкі : зборнік вершаваных твораў / уклад.
І. А. Гімпель, Л. Ф. Кузняцова. – Мінск : Беларусь, 2001. – 239 с.

Залатая раніца : апавяданні, казкі, вершы / уклад. В. Аляксеева. –
Мінск : Выдавецкі дом Звязда, 2015. – 383 с.

Чарадзейнае слова : зборнік твораў для пазакласнага чытання ў 3-м
класе / уклад. І. М. Наронская. – Мінск : Беларусь, 2016. – 383 с.

Змест

ПРЫВІТАННЕ, ДРУЖА!	3
РАЗДЗЕЛ I. Колеры года. Восень	4
<i>Правер свае веды</i>	11
РАЗДЗЕЛ II. Маёй Радзімы дзіўны свет.	13
<i>Правер свае веды</i>	18
РАЗДЗЕЛ III. Жывая кнігага беларускай прыроды.	20
<i>Правер свае веды</i>	26
РАЗДЗЕЛ IV. Колеры года. Зіма.	28
<i>Правер свае веды</i>	33
РАЗДЗЕЛ V. Сустрэча з казкай.	35
<i>Правер свае веды</i>	41
РАЗДЗЕЛ VI. Урокі жыцця	43
<i>Правер свае веды</i>	52
РАЗДЗЕЛ VII. Клопат пра тых, хто навокал	54
<i>Правер свае веды</i>	60
РАЗДЗЕЛ VIII. Колеры года. Вясна.	62
<i>Правер свае веды</i>	67
РАЗДЗЕЛ IX. Сям'я – прытулак дабыні.	69
<i>Правер свае веды</i>	77
РАЗДЗЕЛ X. Колеры года. Лета	79
<i>Правер свае веды</i>	86
Спіс выкарыстанай літаратуры.	88